

Projekto anotacijos lietuvių ir anglų kalbomis

Lietuvos gyventojų mirtingumo prieštaringų pokyčių, socialinės diferenciacijos ir veiksnių tyrimas

Visuomenės išsivystymo lygiui neadekvačiai aukštą Lietuvos gyventojų mirtingumo lygį lemia nepalanki mirtingumo pagal įvairias mirties priežastis dinamika, labiausiai susijusi su sveikatai neigiamos įtakos darančia elgsena bei labai padidėjęs gyventojų mirtingumas kai kuriose gyventojų socialinėse grupėse. Projekto tikslas yra atlikti Lietuvos gyventojų mirtingumo lygio, mirties priežasčių, mirtingumo skirtumų įvairiose gyventojų socialinėse grupėse ir su sveikata susietos elgsenos įtakos mirtingumui analizę; sudaryti informacines prielaidas prevencinių priemonių mirtingumo mažinimui pagrindimą. Tyrimas tarptautiniu ir Lietuvos lygmeniu yra inovatyvus tuo, kad tai tarpdisciplininis, longitudinis mirtingumo tyrimas, besiremiantis kelių mikro duomenų bazių apie populiaciją, mirtingumą ir mirties priežastis (gyventojų surašymo ir mirtingumo mikro duomenų bazių) sujungimo metodologija. Tyrimo metu gauti nauji mokslo duomenys bei taikomi modernūs statistikos ir demografijos mokslo metodai leis pirmą kartą Lietuvoje kompleksiskai įvertinti ne tik bendro mirtingumo, bet ir su sveikatos elgsena (alkoholio vartojimu ir rūkymu) susijusių mirties priežasčių socialinius skirtumus. Tai leis tiksliau nei iki šiol nustatyti aukšto (lyginant su kitomis ES šalimis) Lietuvos gyventojų mirtingumo lygio priežastis bei identifikuoti padidintos mirtingumo rizikos gyventojų grupes. Gauta nauja ir išsami informacija leis objektyviau vertinti visuomenės sveikatos politikos efektyvumą bei sudarys sąlygas efektyvesnių tikslinių sveikatą žalojančių veiksnių paplitimo mažinimo programų kūrimui ir įgyvendinimui.

A study of contradictory trends, determinants and social differentials of mortality in Lithuania

High mortality level of the Lithuanian population is attributable to unfavourable mortality dynamics, which can be largely explained by the large prevalence of unhealthy behaviours and elevated mortality in some socio-demographic groups. The aims of the project are to perform systematic analyses of mortality, causes of death, mortality inequalities across different socio-economic groups and their determinants; to assess an impact of health-related behaviours on mortality; to create the information basis for the prevention programs designed for reduction of mortality. The study is innovative at both international and national levels. This study is the first study on mortality which uses the methodology of linkages between the census and mortality individual-level mortality databases. For the first time in Lithuania, the new scientific data and application of modern demographic and statistical data will allow to perform complex assessments of social differences in mortality due to health-behaviour related causes of death. This will allow to define (more precisely than before) determinants of elevated mortality in Lithuania and identify population groups with higher mortality risks. These new and comprehensive findings will allow to perform more objective judgements about the effectiveness of the existing public health policies and to create preconditions for designing and implementation of more effective specific programs devoted to reduction of the prevalence of health-damaging behaviours.